

УДК 634.75.631

ДО ПИТАННЯ ПОЛІПШЕННЯ СОРТИМЕНТУ СУНИЦІ САДОВОЇ В ЗОНІ СТЕП УКРАЇНИ

Самойленко М. О., д-р с.-г. наук, професор
Миколаївський національний аграрний університет

Впровадження в товарне виробництво нових сортів суниці, як і будь-якої іншої сільськогосподарської культури, передує багаторічне і систематичне їх вивчення в системі державного сортовипробування. Удосконалення сортименту відбувається безперервно і визначається наявністю нових сортів, кліматичними умовами, елементами технології виробництва, зростаючими вимогами ринку.

Узагальнений помологічний опис сортів є підставою для прийняття їх в державне випробування, розробки сортової агротехніки товарного виробництва, включає в себе:

— виробничо-біологічну характеристику (назва сорту і основні синоніми, походження, ставлення до умов виробництва, визначається господарська цінність, встановлюються регіони доцільності вирощування);

— морфологічний опис (вказують відмінні ознаки сорту за вегетативними (габітус, листя, вуса) і репродуктивними (суцвіття, квітки, продуктивна частина) органами.

Для морфологічного опису (яке може бути місцевим, заснованим на вивченні сортів в певному районі і узагальненим, в якому поведінка сортів характеризується в різних районах виробничого розведення) придатні тільки здорові рослини, вільні від хвороб і шкідників, без серйозних механічних пошкоджень, що вирощували при гарному догляді і дотриманні технології виробництва.

Сорти, передані в державне сортовипробування установою-оригіном, або інтродуковані в даний регіон і отримали позитивну оцінку за основними агробіологічними ознаками (високі і стабільні врожаї, якість продукції, стійкість до несприятливих абіотичних факторів, шкідників і хвороб), або виробничого випробування в даний місцевості, набувають статусу перспективні.

Поряд з сортами, які рекомендовані для вирощування і служать основою для промислового розведення і культивування, перспективні сорти вирощують на невеликих площах і піддають широкому виробничому випробуванню. Крім того, їх доцільно використовувати в аматорському ягідництві. У разі успішного проходження останнього, а також державному випробуванню, перспективні сорти включають в «Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні», який оновлюється щорічно. Пропоновані сорти повинні відповідати вимогам інтенсивного ягідництва і істотно перевершувати по комплексу господарсько-цінних показників існуючі сорти.

Так «Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні», виданий для виконання Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» з метою організації інформаційної діяльності в сфері охорони прав на сорти рослин в даний час (2019 р.) включає в себе широкий асортимент сільськогосподарських культур, в тому 68 сортів суниці. Число сортів, для зони Полісся складає 55, Лісостеп — 66, Степ — 48. Вперше представлена широка низка сортів суниці придатних для вирощування в умовах захищеного ґрунту, яка налічує 34 зразка.

Для зони Степ України наведена група сортів суниці — ранньостиглий, найбільш численна і налічує 17 сортозразків, середньостиглий — 9, середньопізній — 8. В цілому сортимент характеризується підвищеною зимостійкістю, стійкістю до посухи та хвороб, майже всі (крім сортів Веселка, Дарунок Вчителю, Десна, Ольвія) мають універсальне призначення.

Поряд з вітчизняними сортами набуває підвищений інтерес інтродукція кращих зарубіжних сортів (внесено в Державний реєстр 42 сортозразка), які позитивно зарекомендували себе і користуються достатньою популярністю в віддаленому зарубіжжі. Вдало поповнили рекомендований сортимент такі сорти як Ароза (Італія), Клері (Італія), Мальвіна (Німеччина), Світ Чарлі (США), Хоней (США). Вперше рекомендуються сорти Алегро (Нідерланди), Ренесанс (Німеччина). До речі, сорт Ренесанс з характерним суничним ароматом, високоврожайний, до того ж ремонтантний. Віддача врожаю відмічається до настання осінніх приморозків.

Найбільший інтерес представляють сорти раннього терміну дозрівання, що забезпечують надходження ранньої продукції, яка користується підвищеним попитом. У структурі насаджень значну питому вагу займають сорти середнього терміну дозрівання, як найбільш урожайні і транспортабельні, а також з високими смаковими якостями. Сортам пізнього строку дозрівання відводиться найменша питома вага. Вирощують їх головним чином з метою збільшення періоду споживання свіжої продукції, забезпечення переробної промисловості сировиною, рівномірного розподілу робочої сили в період збирання врожаю.

Державний реєстр є офіційним документом і поширюється для селекціонерів, власників сортів, виробників насіння і садивного матеріалу, селекційно-насінницьких фірм, науково-дослідних інститутів, вузів, коледжів, а так само становить інтерес для господарств з різними формами власності і садівників-аматорів.